«Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin» 23 Eylül 1971 Tarihli Montreal Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 4 . 5 . 1975 - Sayı : 15226)

No.	Kabul tarihi
1888	17 . 4 . 1975

MADDE 1. — «Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine ilişkin» 23 Eylül 1971 tarihli Montreal Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

SİVİL HAVACILIĞIN GÜVENLİĞİNE KARŞI KANUN DIŞI EYLEMLERİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME

Bu sözleşmeye taraf olan devletler :

Sivil havacılığın güvenliğine karşı kanun dışı eylemlerin can ve mal emniyetini tehlikeye düşürdüğünü, hava servislerinin işletilmesini ciddî şekilde etkilediğini ve dünya uluslarının sivil havacılığın güvenliğine olan güvencesini sarstığını;

Bu gibi eylemlerin ciddî bir endişe konusu olduğunu;

Bu gibi eylemlerin önlenmesi amacıyle suçluların cezalandırılması için uygun tedbirlerin alınmasına ivedilikle gerek olduğunu, düşünerek aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE — 1

1. — Herhangi bir şahıs, kanuna aykırı ve kasıtlı olarak;

a) Uçuş halindeki bir uçakta bulunan bir şahsa karşı uçağın emniyetini tehlikeye düşürmesi muhtemel bir şiddet hareketinde bulunursa; veya,

b) Servisteki bir uçağı tahrip eder veya böyle bir uçağı uçamayacak hale getirecek şekilde veya uçuş halinde emniyetini tehlikeye düşürmesi muhtemel bir hasara uğratırsa; veya,

c) Servisteki bir uçağa, bu uçağı tahrip etmesi muhtemel olan veya onu uçamayacak hale getirecek veya uçuş halinde emniyetini tehlikeye düşürmesi muhtemel olacak şekilde hasara uğratabilecek bir cihaz veya maddeyi, herhangi bir şekilde koyar veya koydurtursa; veya,

d) Hava seyrüsefer kolaylıklarını tahrip eder veya hasara uğratır veya bunların işletilmesine müdahale ederse ve bu fiillerden biri uçuş halindeki uçağın emniyetini tehlikeye düşürebilecek mahiyette ise; veya,

e) Yanlış olduğunu bildiği bilgiler vermek suretiyle uçuş halindeki bir uçağın emniyetini tehlikeye düşürürse, suç işlemiş olur.

2. — Keza, bir şahıs :

a) Bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen suçlardan herhangi birini işlemeye teşebbüs ederse; veya,

b) Bu suçlardan herhangi birini işleyen veya işlemeye teşebbüs eden şahsın suç ortağı ise,

suç işlemiş olur.

MADDE — 2

Bu Sözleşmenin amaçları bakımından :

a) Bir uçak, bindirme ve yüklemeyi takiben bütün dış kapılarının kapatıldığı andan, indirme ve boşaltma için bu kapılardan herhangi birinin açıldığı ana kadar uçuş halinde kabul edilir; mecburi iniş halinde, yetkili makamlar uçağın ve uçaktaki şahısların ve eşyanın sorumluluğunu yükleninceye kadar uçuş devam ediyor kabul edilecektir;

b) Bir uçak, belirli bir uçuş için yer personeli veya mürettebat tarafından uçuş öncesi hazırlıklara başlanılması ile inişten sonraki yirmidört saat içerisinde serviste kabul edilir; her halde, serviste bulunduğu süre, bu maddenin (a) fıkrasında belirtilmiş olan, uçağın uçuş halinde bulunduğu tüm süreyi kapsayacaktır.

MADDE — 3

Her Âkit Devlet, 1 nci maddede belirtilen suçları, ağır cezalarla cezalandırılacak suçlar haline getirmeyi taahhüt eder.

MADDE — 4

1. — Bu Sözleşme askerî maksatlar ile, gümrük ve polis hizmetlerinde kullanılan uçaklara uygulanmayacaktır.

2. — 1 nci maddenin 1 nci pragrafının (a), (b), (c) ve (e) fıkralarında öngörülen durumlarda; uçağın yurt içi veya uluslararası bir sefer yapmakta olmasına bakılmaksızın, bu Sözleşme ancak :

a) Uçağın fiilî veya programlanmış iniş veya kalkış noktası, uçağın tescil edildiği Devletin ülkesi dışında ise; veya,

b) Suç, uçağın tescil edildiği Devletten başka bir Devletin ülkesinde işlenmişse,

uygulanacaktır.

3. — Bu Sözleşme, bu maddenin 2 nci paragrafı hükümleri saklı kalmak şartıyle, 1 nci maddenin 1 nci paragrafının (a), (b), (c) ve (e) fıkralarında öngörülen durumlarda, suçlu veya sanığın, uçağın tescil edildiği Devletten başka bir Devletin ülkesinde bulunması halinde de uygulanacaktır.

4. — 9 ncu maddede sözkonusu edilen Devletler bakımından ve 1 nci maddenin 1 nci paragrafının (a), (b), (c) ve (e) fıkralarında belirtilen durumlarda, bu maddenin 2 nci paragrafının (a) fıkrasında işaret edilen noktalar aynı Devlet ülkesi içinde bulunursa, bu Devletin 9 ncu maddede belirtilen Devletlerden biri olması halinde, suç o Devletten başka bir Devletin ülkesinde işlenmedikçe veya suçlu veya sanık o Devletten başka bir Devletin ülkesinde ele geçirilmedikçe, bu Sözleşme uygulanmayacaktır.

5. — 1 nci maddenin 1 nci paragrafının (d) fıkrasında öngörülen durumlarda, bu Sözleşme, ancak hava seyrüsefer kolaylıkları uluslararası hava seyrüseferinde kullanılıyorsa uygulanacaktır.

6. — Bu maddenin 2, 3, 4 ve 5 nci paragraflarının hükümleri, 1 nci maddenin 2 nci paragrafında öngörülen durumlarda da uygulanacaktır.

MADDE — 5

1. — Her Âkit Devlet, suçlar üzerinde, aşağıdaki hallerde kendi yargı yetkisini tesis etmek için gereken tedbirleri alacaktır :

a) Suç, o Devletin topraklarında işlendiğinde;

b) Suç, o Devlette tescil edilmiş bir uçağa karşı veya uçağın içinde işlendiğinde;

c) İçinde suçun işlendiği uçak, sanık hâlâ içindeyken kendi ülkesine indiğinde;

d) Suç, esas işyeri veya, böyle bir işyeri olmadığı takdirde, devamlı ikametgâhı o Devletin ülkesinde bulunan bir kiracıya mürettebatsız olarak kiralanmış bir uçağa karşı veya uçağın içinde işlendiğinde.

2. — Her Âkit Devlet, aynı şekilde, sanık kendi ülkesinde bulunduğu ve onu bu maddenin 1 nci paragrafında sözkonusu edilen Devletlerden herhangi birine 8 nci madde uyarınca iade etmediği takdirde 1 nci maddenin 1 nci paragrafının (a) (b) ve (c) bentlerinde ve o suçlarla ilgili olduğu ölçüde, 1 nci maddenin 2 nci paragrafında belirtilen suçlar üzerinde kendi yargı yetkisini tesis etmek için gereken tedbirleri alacaktır.

3. — Bu Sözleşme, millî hukuka göre kullanılan herhangi bir cezaî yargı yetkisini bertaraf etmez.

MADDE — 6

1. Şartların kendisini yetkili kıldığına kani olduktan sonra, suçlunun veya sanığın ülkesinde bulunduğu herhangi bir Âkit Devlet onu gözaltına alacak veya muhafazasını sağlayacak diğer tedbirleri alacaktır. Gözaltına alma ve diğer tedbirler o devletin hukuku uyarınca olacak fakat ancak, ceza yargılaması veya iade işlemlerinin başlatılmasını mümkün kılmak için gerekli süre boyunca devam edebilecektir.

2. Bu devlet, derhal olayın hazırlık soruşturmasını yapacaktır.

3. Bu maddenin 1 nci paragrafı uyarınca gözaltına alınan bir şahsa, vatandaşı olduğu devletin en yakın yetkili temsilcisi ile derhal irtibat kurmasında yardımcı olunacaktır.

4. Bir devlet, bu madde uyarınca, bir şahsı gözaltına alınca, 5 nci maddenin 1 nci paragrafında belirtilen devletlere, gözaltına alınan şahsın vatandaşı olduğu devlete ve gerekli görüyorsa, diğer ilgili devletlere, o şahsın gözaltına alındığını ve gözaltına alınmasını gerektiren şartları derhal bildirecektir. Bu maddenin 2 nci paragrafında öngörülen hazırlık soruşturmasını yapan Devlet, soruşturma sonuçlarını anılan devletlere derhal bildirecek ve yargı yetkisini kullanmak niyetinde olup olmadığını belirtecektir.

MADDE — 7

Sanığın, ülkesinde yakalandığı Âkit Devlet, eğer onu iade etmezse, herhangi bir istisna tanımadan ve suç kendi ülkesinde işlenmiş olsun veya olmasın, olayı ceza kovuşturması yapılması maksadıyle yetkili makamlarına intikal ettirmek zorunda olacaktır. Bu makamlar kararlarını, o devletin hukukuna göre ciddî nitelikteki herhangi bir âdi suç için öngörülen usuller uyarınca vereceklerdir.

MADDE — 8

1. Bu suçlar, Âkit Devletler arasında mevcut herhangi bir suçluların iadesi antlaşmasında iadeyi gerektiren suçlar arasında yer almış addolunacaktır. Âkit Devletler, aralarında akdolunacak suçluların iadesi konusundaki her antlaşmada, bu suçları, iadeyi gerektiren suçlar olarak dahil etmeyi taahhüdederler.

2. Suçlunun iadesini bir antlaşmanın mevcudolması şartına bağlayan bir Âkit Devlet, aralarında suçluların iadesi antlaşması bulunmayan diğer bir Âkit Devletten, suçlunun iadesi için bir talep alırsa, bu suçlar bakımından, bu sözleşmeyi suçlunun iadesi için hukukî bir dayanak kabul edip etmemekte serbesttir. Suçlunun iadesi, talepte bulunulan devletin hukukunda belirtilen diğer şartlara bağlı olacaktır.

3. Suçlunun iadesini bir antlaşmanın mevcudolması şartına bağlamayan Âkit Devletler, bu suçları, talepte bulunulan devletin hukukunda belirtilen şartlara bağlı olarak kendi aralarında iadeyi gerektiren suçlar olarak kabul edeceklerdir.

4. Âkit Devletler arasında suçluların iadesi bakımından, bu suçların her biri, sadece vukubulduğu yerde değil, aynı zamanda 5 nci maddenin 1 nci paragrafının (b), (c) ve (d) fıkralarına göre yargı yetkisini tesis etmesi gereken devletlerin ülkelerinde de işlenmiş gibi işlem görecektir.

MADDE — 9

Müşterek hava taşıma işletmeleri veya uluslararası işletme teşekkülleri tesis eden ve müşterek veya uluslararası tescile tabi uçaklar işleten Âkit Devletler, her uçak için yargı yetkisini kullanacak ve bu sözleşme bakımından tescil edilen devlet sıfatını taşıyacak devleti, usulüne uygun olarak, aralarında tayin edecekler ve bu tayinden Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtını haberdar edecekler ve anılan teşkilât da keyfiyeti bu sözleşmeye taraf olan bütün devletlere duyuracaktır.

MADDE — 10

1. — Âkit Devletler, 1. maddede belirtilen suçların işlenmesini önlemek amacıyle, uluslararası ve millî hukuka göre her türlü tedbir almaya çalışacaklardır.

2. — 1. maddede belirtilen suçlardan birinin işlenmesi nedeniyle bir uçuş geciktiğinde veya kesintiye uğradığında, uçak veya yolcular veya mürettebat ülkesinde bulunan Âkit Devlet, mümkün olur olmaz yolcuların ve mürettebatın yollarına devam etmelerini kolaylaştıracak ve uçağı ve yükünü, gecikmeksizin, meşru sahiplerine iade edecektir.

MADDE — 11

1. — Âkit Devletler, bu suçlara ilişkin ceza kovuşturmalarında birbirlerine en geniş ölçüde yardım sağlayacaklardır. Her halûkârda talepte bulunulan Devletin hukuku uygulanacaktır.

2. — Bu maddenin 1. paragrafındaki hükümler, cezaî konularda karşılıklı yardımlaşmayı kısmen veya tamamen düzenleyen veya düzenleyecek olan ikili veya çok taraflı diğer herhangi bir antlaşmanın doğurduğu yükümlülükleri etkilemeyecektir.

MADDE — 12

1. maddede belirtilen suçlardan birinin işleneceği inancında olan bir Âkit Devlet, millî hukukuna uygun olarak, bu konuda sahip bulunduğu bilgileri 5. maddenin 1. paragrafında belirtildiğine inandığı Devletlere iletecektir.

MADDE — 13

Her Âkit Devlet, aşağıdaki hususlarla ilgili olarak sahip bulunduğu herhangi bir bilgiyi, millî hukukuna uygun olarak, mümkün olduğu kadar süratle Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine bildirecektir:

a) Suçun oluş şekilleri;

b) 10. maddenin 2. paragrafı uyarınca yapılan işlem;

c) Suçlu veya sanıkla ilgili olarak alınan tedbirler ve özellikle iade işlemlerinin veya diğer hukukî işlemlerin sonuçları.

MADDE — 14

1. — İki veya daha fazla Âkit Devlet arasında, bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili olarak çıkan ve müzakere yoluyle halledilemeyen bir anlaşmazlık, bunlardan birinin isteği üzerine hakeme havale edilecektir.

Tahkim için istekte bulunulan tarihten itibaren altı ay içinde taraflar hakem heyetinin kuruluşu konusunda anlaşmaya varamazlarsa, taraflardan herhangi biri, Divanın Statüsü uyarınca yapılacak bir müracaatla anlaşmazlığı Uluslararası Adalet Divanına götürebilir.

2. — Her Devlet, bu Sözleşmeyi imzalama veya onaylama veya Sözleşmeye katılma sırasında, kendisini bir önceki paragrafla bağlı saymadığını beyan edebilir. Diğer Âkit Devletler, böyle bir ihtirazî kayıt koyan Devlete karşı bir önceki paragrafla bağlı olmayacaklardır.

3. — Bir önceki paragrafa göre böyle bir ihtirazî kayıt koymuş olan herhangi bir Âkit Devlet, depoziter Hükümetlere bildirmek suretiyle, her zaman bu kaydı geri alabilir.

MADDE — 15

1. — Bu Sözleşme, 8 - 23 Eylül 1971 tarihleri arasında Montreal'de yapılan Uluslararası Hava Hukuku Konferansına (bundan böyle Montreal Konferansı olarak anılacak) katılan Devletlerin imzasına Montreal'de 23 Eylül 1971 tarihinde açık olacaktır. 10 Ekim 1971 tarihinden sonra, bu Sözleşme Moskova, Londra ve Vaşington'da bütün Devletler için imzaya açık olacaktır. İşbu Sözleşmeyi, bu maddenin 3. paragrafı uyarınca yürürlüğe girmeden önce imzalamayan herhangi bir Devlet, her zaman Sözleşmeye katılabilir.

2. — Bu Sözleşme, imzalayan Devletlerin onayına tâbi olacaktır. Onay belgeleri ve katılma belgeleri, burada Depoziter Hükümetler olarak tayin edilen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetlerine tevdi edilecektir.

3. — Bu Sözleşme, Montreal Konferansına katılan ve bu Sözleşmeyi imzalayan on Devlet tarafından onay belgelerinin tevdii tarihinden otuzgün sonra yürürlüğe girecektir.

4. — Diğer Devletler için bu Sözleşme, işbu maddenin 3. paragrafında belirtildiği şekilde, yürürlüğe giriş tarihinde veya onay ya da katılma belgelerinden en sonuncusunu tevdi ettikleri tarihten otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. — Depoziter Hükümetler, her imza tarihini, her onay veya katılma belgesinin tevdi tarihini, bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihi ile diğer hususları, işbu Sözleşmeyi imzalayan ve ona katılan bütün Devletlere derhal bildireceklerdir.

6. — Bu Sözleşme, yürürlüğe girer girmez, Depoziter Hükümetler tarafından Birleşmiş Milletler Anayasasının 102. maddesi ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin (Şikago, 1944) 83. maddesi uyarınca tescil ettirilecektir.

MADDE — 16

1. — Herhangi bir Âkit Devlet, Depoziter Hükümetlere yazılı ihbarda bulunmak suretiyle bu Sözleşmeyi feshedebilir.

2. — İşbu fesih keyfiyeti, yazılı ihbarın depoziter Hükümetler tarafından alındığı tarihten itibaren altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

Yukarıdaki hususları tasdiken usulü veçhile Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Montreal'de, bindokuzyüzyetmişbir yılı Eylül ayının yirmiüçüncü günü İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde herbiri aynı derecede geçerli dört metin halinde ve üçer orijinal nüsha olarak düzenlenmiştir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
5	90	540	18	24	618
6	100	270			
7	25	540:541,547,558:561	21	36	3
8	27	7,31,42:45			
	28	93,111,125:127		51	592,601:602,613, 648:649
	31	196,233,254:257			

I - Gerekçeli 72 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 25 nci Birleşimine, 452 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 51 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Adalet ve Dışişleri, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/145.